

JOAN MANUEL SOLDEVILLA

FLORENCE, LA INDÒMITA

JOAN MANUEL SOLDEVILLA

FLORENCE,
LA INDÒMITA

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: GENER DEL 2025
© JOAN MANUEL SOLDEVILLA, 2025
© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-3281-8
DIPÒSIT LEGAL: B. 21.069-2024
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62
IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

Figueres, 1899

Està enamorada. Avui s'ho ha dit davant del mirall i en veu alta, fitant-se als ulls cansats, enfrontada a una realitat que la sorprèn i que ja no pot negar.

—Estic enamorada.

I s'ha posat a plorar, perquè l'evidència l'ha amarada tota, com un mar embravut, com un torrent que depassa els dics. Sense sanglots, calladament, procurant que ningú de casa se'n pogués adonar. I dins se li han barrejat el neguit i l'alegria i l'esperança i la vergonya. Se sorprèn de no haver vist abans que és això, l'amor negat, amagat, ocult, prohibit, el que fa dies que no la deixa dormir.

Té quaranta anys i està enamorada de l'home equivocat. Això diuen la prudència, les normes, la conveniència. Però com pot ser un error estimar-lo? Ja sap que només fa cinc anys que és vídua, que té un fill, que té un seguit de responsabilitats que la converteixen en una senyora respectable, que és ridícula aquesta passió que fa tot el possible per ofegar, però no es pot treure del cap en Fèlix. Atresora totes les estones que han passat plegats, petits oasis on apaivagar la set, les mirades que poden semblar

incòmodes, però que pregonen un desig que cal fer emmudir, les tremolors febroses de les matinades, quan se l'imagina abraçant-la i despullant-la. Sap que s'hauria de sentir indigna, bruta, però la veritat és que l'alegria la desborda; no es reconeix. Què li està passant?

De jove ja havia tastat l'amor, però d'una altra manera. Llavors vivia a Londres, i era tendra, incauta, somnadora. Què en sabia, dels homes? Amb el seu estimat Carlos, tot havia estat diferent, més plàcid, més serè. Ell era una persona afectuosa, es professaven una amistat sincera i se sentien units per un ideal que compartien. El seu matrimoni va ser beneït amb un nen meravellós, i tot i ser una unió que ells no van decidir, que els pastors de la Trinitarian Bible Society van acordar en el seu nom perquè la trobaven convenient, ella la va acceptar, obedient, amb cauta alegria, i va esforçar-se per ser raonablement feliç, vivint en la quietud mansoia d'una vida sense excessos de passió. Era un bon home, en Carlos, un bon company. El recorda amb tendresa; amb ell va compartir un dels projectes més importants que ha dut a terme, el que ha estat el seu pal de paller els últims anys: la missió a Figueres. Però ara...

Està enamorada, i no sap com va començar tot aquest neguit que no la deixa dormir. No hauria d'haver acceptat impartir les classes d'anglès, ja el primer dia que el va veure hauria d'haver advertit els senyals. Potser els va veure i no en va voler fer cas... Després el seu cunyat, en Jorge, la va animar; et veig ensopida, li va dir, necessites animar-te, una mica d'activitat més enllà de la rutina, veure cares noves, parlar d'altres coses... i va argüir que era una bona manera de superar la tristesa, a banda que tampoc no els aniria malament establir lligams amb els militars del castell de Sant Ferran, que tant de poder tenien a la ciutat. No la volia

forçar, però podria distreure's i, alhora, fer un bé a la missió. Com podia negar-s'hi, negar-li res a en Jorge, sempre tan atent amb ella?

I aquí va començar tot, de la manera més innocent. I això que en Fèlix és un home molt diferent d'ella. D'acord que és metge castrense, i això significa que es preocupa pels altres —una cosa que sí que tenen en comú—, i que fins i tot ha estat un heroi de la guerra de Cuba, cosa que li dona un aire èpic i molt atractiu. També forma part de la lògia maçònica de la ciutat, com en Carlos i en Jorge, és clar que és un home obert i lliberal, capaç d'escoltar idees noves. Però no és gens religiós, sinó més aviat un lliurepensador, potser fins i tot un ateu! És clar que, si no és un catòlic recalcitrant, qui sap si es podria deixar il·luminar per la fe veritable dels protestants... Al cap i a la fi, té un caràcter noble, de fiar.

La seva petició va ser adequada, respectuosa, correctíssima. Necessitava millorar el seu anglès i semblava oportú que ella, ciutadana britànica i mestra, li oferís aquelles classes de reforç. Era la persona ideal per dur a terme aquesta tasca; ella s'ocupa de la mainada a les escoles, especialment de les nenes, i té traça a l'hora d'ensenyar; s'ha esforçat molt per aprendre el català i el castellà, que parla amb notable correcció, i l'educació exclusiva que ha rebut garanteix un domini de l'anglès exquisit; de fet, com a secretària de la missió, és ella qui manté la correspondència amb totes les entitats anglosaxones que financen el projecte apostòlic que han desenvolupat a Figueres. A casa tenen com a assistenta la senyora Bennet, que va fer de mainadera del petit Eduardo, i l'anglès ha estat sempre la llengua de les dones de la casa.

A més, ja fa anys que són a Figueres, i la comunitat anglicana és prou coneguda. Si el coronel va recórrer a

ella, va ser sabent qui era. Tothom coneix la tasca que duen a terme: els centres d'ensenyament, el consultori mèdic, l'editorial...; de vegades no es pot estar de llegir, en alguns ulls, certa admiració cap a tot el que fan, però sovint hi veu rancúnia i odi; aquests catòlics són tan sor-ruts! També detecta burla, en alguns comentaris que es volen feridors i que, ho ha de reconèixer amb humilitat, si vol ser sincera, li toquen el moll de l'os. Ella és la primera a adonar-se que el seu projecte principal, convertir a l'anglicanisme els empordanesos, no ha reeixit, que més aviat ha estat un fracàs; si més no, fins ara. La mort d'en Carlos no hi va ajudar, tampoc; sort d'en Jorge, que ha sabut agafar les regnes d'una missió que va quedar escapçada amb el traspàs del seu marit... Per a ambdós té una importància cabdal la tasca apostòlica, i per això semblava tan convenient establir lligams amb els militars, un dels poders de la ciutat. Aquestes classes d'anglès al capità Fèlix Codina eren pertinents. Tot era oportú, menys que arribés l'amor.

Es diu Florence. És filla de militar i arrossega una llarga vida de compromís i lluita, és la vídua del pastor Carlos Núñez, té quaranta anys i està enamorada del capità Fèlix Codina. Avui s'ha mirat al mirall, el cabell recollit en un monyo circumspecte, l'esguard cansat, les bosses sota els ulls —dues mitges llunes fosques que la fan semblar trista—, la boca molsuda que sempre l'ha avergonyit —massa carnosa, massa provocativa—, una pell blanca on les arrugues dibuixen el mapa de l'experiència. Ha parlat en veu alta, s'ha confessat l'inconfessable, ha plorat galtes avall i s'ha llegit els llavis mentre s'escoltava:

—Estic enamorada. Què m'ha passat?

I al fons de l'espill s'ha dibuixat, entre giragonses del

pensament, una escena que la commou i l'atabala: el dia que el va veure per primera vegada.

Avui és dijous, dia de mercat a Figueres. Les parades ocupen tota la plaça de l'Ajuntament i s'escampen fins a la plaça de les Patates i el carrer Girona, arribant a la part baixa de la Rambla. Hortolanes, hisendats, saltamarges i cecs que reciten romanços han baixat a ciutat. Tothom s'ha abillat de vint-i-un botons, els cafès estan a vessar, les senyores volten amb les criades, Rambla amunt, Rambla avall, saluden les conegudes i miren d'esquitllentes els xicots ben plantats i corpulents que avui han deixat el tros. Els comerciants omplen els calaixos i surten també a voltar, mentre les noies i nois de les botigues treballen sense descans, sense gairebé temps per fer un mos al migdia. Els traginers van amunt i avall sense aturar-se, els badocs passen l'estona palplantats i les fondes no donen l'abast per atendre una clientela nombrosa i bulliciosa que vol fer negoci i gaudir de la jornada. A la nit, alguna batussa hi haurà per les tavernes que han sorgit a tocar de l'estació, els bordells s'ompliran de pagesos zelosos i desconfiats que no es trauran la barretina —allà porten els diners— quan cavalquin les prostitutes de més anomenada de la província; els senyors preferiran passar el vespre a casa les entretingudes.

És migdia i els carrers són plens de menestrals i camperols, mentre els senyors xerren a les terrasses dels cafès. Els militars de graduació han baixat al matí, a la tarda ho farà la tropa que tingui el permís corresponent; venen ben guarnits, llevant-se el barret quan passen davant d'una dama i fent-la petar amb les forces vives de la vila. Passegen un parell de mossens, que es mostren cordials i

simpàtics, empeltats de l'ambient que es respira a la ciutat; van de negre, és clar, ben coberts l'un amb el capell romà i l'altre amb el tricorni en forma de canoa. Sovint resulten figures intimidadores, però avui se'ls veu relaxats, potser perquè és dia de mercat, un jorn on es permet una certa gresca moderada, un punt de broma i bonhomia, unes reprensions més lleus. Tot va com una seda fins que veuen que, pel carrer Sant Pau, venen en Jorge i la sacerdotessa —així l'anomenen—, la Florence Hastings, vídua de Núñez; se'ls torça l'expressió només d'albirar-los. No suporten la seva presència, detesten aquests protestants que s'entesten a formar part de la seva ciutat; han fet tot el possible per expulsar-los, des dels púlpits s'han esgargamellat proclamant les maldats d'aquests heretges que han gosat trepitjar terra catòlica amb el propòsit d'expandir la seva falsa fe. I, per acabar-ho d'adobar, només faltava que fos ella, una dona, el puntal de la comunitat. Quina vergonya! I no és pas poca cosa, el que fa, que porta les escoles, imparteix les catequesis del diumenge i diuen que ha escrit un parell de llibres, quin escàndol. És clar que, què es pot esperar, d'una dona d'aquesta mena. Fins i tot és la tesorera de la missió, la que remena els quartos d'aquesta colla d'heretges. Una dona: on s'és vist?

Els protestants avancen tranquils cap a la Rambla, aliens a la ràbia que desperten en els capellans que ara els observen amb odi i menyspreu. Per sort, els integristes no són majoria en una Figueres republicana i lliberal, però sí que tenen encara molt de poder. La Florence i en Jorge saluden la molta gent que els aprecia: pares de les nenes i nens que van amb ells a aprendre de lletra, gent humil que es va curar la pulmonia o un os trencat al seu consultori, veïns cordials que els respecten. Potser han

aconseguit poques conversions, però al llarg dels anys han desfet molts dels prejudicis que els envoltaven i contra els quals van haver de lluitar des que van arribar. Ara la gent sap que, per més que carreguin contra ells en els sermons dominicals, no són pas dimonis sinó bona gent que els ajuda més que d'altres a qui correspondria vetllar per ells. Sempre hi poden recórrer, i els protestants procuren correspondre'ls tant com poden, fent tot el possible per millorar les seves vides, per modernitzar la ciutat, implicant-se en el seu progrés; en Carlos fins i tot va arribar a ser regidor municipal.

—Senyor Jorge, senyora Florence, és un plaer saludar-los.

—Ho és també per a nosaltres, coronel Silveira. Avui fa un dia magnífic, quin gust passejar pel mercat amb aquest temps.

—Ja ho pot ben dir, quin matí més net!, i només amb una tramuntana suau. La justa. Si em permeten, els volia presentar el capità Fèlix Codina.

—Ja ens coneixem, hem coincidit en alguna reunió dels progressistes, però em sembla que la Florence no ha tingut encara el gust.

—Així és, Jorge. Encantada, capità. Soc la Florence Hastings, vídua del pastor Núñez i secretària de la missió evangèlica.

—És un plaer. He sentit parlar molt bé de vostè i de la tasca que fa amb la mainada, i també amb els malalts que atenen a la clínica.

—Li agraeixo el compliment. És clar que, si hagués conversat amb els capellans, no li haurien cantat tantes excel·lències!

—Com diu?

—Res; només que, depèn de qui li parli de nosaltres,

sentirà a dir una cosa o altra... Si s'hi fixa, veurà com aquell parell de mossens ens observen amb mal ull.

—No acostumo a parlar amb els eclesiàstics, no soc pas gaire missaire. A Cuba, després de dos anys fent de metge castrense, vaig desprendre'm de moltes creences.

—És un error comú en el qual no hem de caure, ben-volgut senyor, això de confondre la fe amb els sacerdots... Lamento que visqués l'experiència de la guerra. M'han dit que Cuba va ser un veritable infern.

—No en guardo pas bons records, dels anys a l'illa.

—Els meus pares també van ser militars a les colònies; és una vida dura.

La Florence ha deixat la mà retinguda en la del capità tota aquesta estona, i no ha fet cap esforç per retirar-la. Ell sembla no haver-se'n adonat, que la té encara agafada i que la situació que s'ha creat resulta un xic incòmoda. En Jorge i el coronel Silveira miren a dreta i esquerra i eviten observar-se, perquè no saben què dir en aquests segons desconcertants que, encara no ho sap cap dels quatre, seran l'inici d'un capgirell important en les seves vides, que semblaven tan previsibles.

—Bé, amic Jorge, aquesta trobada no ha estat del tot casual. El cert és que teníem ganes de creuar-nos amb vostès.

La intervenció del coronel desfà l'encanteri, i el capità deixa lliure una Florence que ha envermellit sense saber-ne el motiu. Es creuen les mirades amb timidesa i les desvien ràpidament, com si volguessin esborrar qualsevol rastre d'aquest moment que acaben de viure, subtilment indecorós i que prefereixen passar per alt.

—Vostè dirà, coronel.

—Ja sap que, sovint, els militars ens veiem obligats a teixir estratègies per aconseguir els nostres objectius...

—L'escolto. Ens té intrigats.

—Amic Jorge, després del desastre de Cuba, i permeti'm que parli sense embuts i empri la paraula «desastre», un sector dels comandaments militars s'ha adonat d'una veritat que cal encaixar: el nostre exèrcit està antiquat i no té res a fer en cas de conflicte.

—La guerra amb els nord-americans ha estat una dolorosa derrota, coronel. Ja es veia venir per poc que es conegués la situació, perquè els nostres enemics eren poderosos, però la gent, en part per culpa dels diaris, es pensava que seria bufar i fer ampolles.

—Va ser una catàstrofe i un bany de realitat que ens va costar moltes vides. I el munt de gent que ha tornat malalta o mutilada...

—Té raó, senyora Florence, alguns xicots de l'Empordà hi van deixar la pell. Vostè ho ha dit, va causar molts estralls, ho podem considerar un fracàs absolut. Ja no queda res del que vam ser; per això volem modernitzar els nostres exèrcits, i no parlo només d'armament, sinó també de posar-los al dia en àmbits com l'organització o la medicina.

—Pel que ha anat transcendent, sembla que la campanya no estava ben planificada, que era un veritable despropòsit, i que no hi havia cap mena de previsió real.

—Ben cert, però molts comandaments ni en volen sentir parlar, i són capaços de clavar-te un sabre si piules més del compte i et poses a qüestionar les decisions que es van prendre. No poden admetre que la guerra ja no és el que era i que l'exèrcit espanyol ha quedat obsolet; els *tercios* que van conquerir mig món fa tres-cents anys ja no tenen sentit.

—És trist, però s'ha d'assumir, coronel.

—Per això, malgrat algunes queixes, s'han acordat un

seguit de trobades internacionals de militars, per poder compartir experiències i començar a parlar de cap a on van els exèrcits del segle xx. Ens cal participar en aquestes reunions, i aprendre.

—Em sembla necessari, però no veig com nosaltres...

—Sabem que la senyora Florence, aquí present, és una dama anglesa culta i instruïda, aciençada com poques. Fins i tot sabem que abans de venir a Figueres va publicar alguns llibres...

—Senyor coronel, em sorprèn; veig que no hi ha secrets per als serveis d'espionatge de l'exèrcit espanyol.

—Sempre m'ha encantat la subtil ironia dels anglesos, senyora Florence.

—Vostè dirà.

—El capità Codina, amb una llarga experiència en el camp de la medicina castrense i amb un expedient impecable, ha estat escollit per participar en aquestes trobades que els deia; a Cuba la intervenció mèdica va ser decisiva, i el capità pot aportar la seva experiència en aquestes trobades internacionals.

—Així és, però haig de confessar que, malgrat les lloances del coronel, tinc una mancança notable: el meu domini de l'anglès.

—No en sap?

—En tinc alguns coneixements, però em fa l'efecte que no prou; si més no, em caldria posar-me al dia en el seu ús.

—Suposo que ja intueixen quines són les nostres pretensions; necessitem una professora qualificada com vostè. No cal dir que seria una feina generosament remunerada per part del nostre ministeri.

—Estimada cunyada, crec que és una proposta molt interessant, però l'has de valorar tu i veure si t'engresca.

—No els nego el meu interès, senyors, no tinc gaires ocasions de practicar la meua llengua. L'ensenyó una mica a la mainada, a l'escola i a les lliçons dominicals, però, és clar, no és el mateix.

—Senyora Florence, seria un privilegi poder comptar amb el seu ajut. Crec que serà una experiència molt profitosa.

—Si li sembla bé, capità, podria venir a les tardes, després de classe; entre que surten els nens i quan encara no han començat les lliçons nocturnes per als adults, tinc un parell d'hores en què podria atendre'l.

—Em sembla una idea magnífica. Si ho troba oportú, dimarts vinent puc passar i acabem d'acordar els detalls.

—Perfecte, l'esperaré.

Sembla que el petit grup està a punt de dissoldre's, però, abans de seguir el seu camí, el capità Codina comenta, potser buscant algun punt de connexió amb aquesta dona que li farà de mestra ben aviat:

—Així que els seus pares eren militars a les colònies...

—Sí, efectivament. Soc filla de dos pares i dues mares, encara que sembli mentida. I tinc una germana bessona.

—Caram, quant de misteri...

—No es pensi, tot té la seva explicació. Però tot això va passar fa molt de temps, molt lluny d'aquí, a l'Índia.

—Cada vegada em té més intrigat.

—És una llarga història, gairebé sembla una novel·la.

—Potser me la podrà relatar algun dia.

—En anglès, capità?

—*As you like it*, madam Núñez.

La Rambla segueix viva i efervescent. L'hora abans de dinar és quan hi ha més animació, el moment en què la gent s'agrupa en rotllanes i comenta els darrers esdeveniments polítics, el preu del bestiar o l'abundor de la colli-

ta. Els dijous, Figueres és sempre una ciutat bulliciosa, engrescada, lluny de la somorta vila provinciana que es podria imaginar. El coronel Silveira i el capità Codina s'acomiaten amb cortesia i segueixen el seu passeig per la Rambla, mentre en Jorge i la Florence s'aturen a parlar amb els impressors Trayter, que avui també han sortit a voltar. Tenen molts negocis amb ells, els encarreguen edicions de milers d'exemplars i no hi ha dubte que els protestants són els seus millors clients. La Florence, però, no acaba de centrar-se en la conversa que mantenen. Feia temps que no pensava en l'Índia i en la seva remota infantesa, i els records s'aiguabarregen amb el desig que arribi dimarts, que ara sembla massa llunyà, tant com la bella Bombai.